

Náboženská „víra“

Často se proti běžnému významu slov „věřiti“, „víra“, „věřivost“ užívá zdánlivě upřesňujícího termínu „náboženská víra“. To je možno uznat jen za předpokladu, že to je jeden druh „věřivosti“ vedle celé řady jiných, „nenáboženských“. A pokud se z toho dá vyvodit, že ostatní druhy „věřivosti“ jsou ergo nenáboženské, takže k samotnému pojmu „víry“ žádná náboženskost nemůže být započítávána. Problém ovšem vyvstane hned, jak se někdo začne pokoušet myšlenkově uchopit a vymezit, co to tedy tato „víra“ či „věřivost“ v obecném smyslu je. A tady je tedy naše otázka: je možno „víru“ či „věřivost“ popisovat (jako „jev“, „fenomén“), aniž bychom začali vysvětlovat, „na co“ někdo „věří“ nebo komu resp. čemu „věří“? To potom už vlastně není víra sama (věření samo), ale je objasňován nějaký pocit, dojem, názor, domněnka, pojetí nebo pochopení něčeho jiného, dalšího, ale nejde o „věření samo“ (subjektivita je pak vlastně vyloučena). Anebo protože nelze na „víru“ ani „věření“ prostě prstem ukázat (jak to chtěl Kratylos), budeme se uchylovat k popisu duševního jevu, sociálního jevu, eventuelně nějaké patologické úchyvky, atd. – a to vše je jenom jakási forma návratu k narativitě s naprosto nepropracovanou pojmovostí. To znamená, že jde o psychický jev, nikoli o skutečnost (v žádném nesubjektivním smyslu).

(Písek, 120825-2.)